

JURYRAPPORT WOODCHALLENGE 2009

INLEIDING

De jury van de WoodChallenge 2009 was blij met het record aantal en de grote variatie van de ontvangen inzendingen. Met name de inhaalslag waaraan de hogescholen zijn begonnen als tegenwicht tegen Technische Universiteiten en de HMC mbo vakscholen, verheugt de jury.

De passie waarmee aan de vele inzendingen is gewerkt, de visie en beleving van het materiaal hout en de maatschappelijke relevantie van veel inzendingen werden zeer gewaardeerd. Ook voor de jury is de WoodChallenge een uitdaging: hoe wegen we de grote verschillen in karakter, uitwerking, kwaliteit, diepgang en originaliteit van de inzendingen. Na rijp beraad zijn uit de maar liefst eenentwintig inzendingen vier nominaties geselecteerd.

Belangrijkste criteria voor de beoordeling waren: durf en visie (het Challenge-gehalte), techniek, vormgeving en commerciële potentie. Daarnaast is gekeken naar het vernieuwende karakter, de consistentie in ontwerp en uitvoering, de wijze van toepassing, de praktische uitvoerbaarheid, de bijdrage aan het imago van hout, milieuaspecten en natuurlijk de getoonde liefde voor het materiaal hout. Bij de beoordeling is tevens rekening gehouden met het opleidingsniveau en het studiejaar.

WAARDERING VOOR DE INZENDINGEN

W-1 Opbergruimte of object? - mevrouw T.C.P.M. Gieles (Thecla)

HMC mbo vakschool Amsterdam; studierichting Meubelmaker niveau 2 BOL deeltijd

De opbergrollen van Amerikaans notenhout willen praktisch nut en esthetische kwaliteit samenbrengen tot een aantrekkelijk geheel. Thecla heeft laten zien dat zij het houtdraaien onder de knie heeft en met deze vaardigheid de aanschouwer tot aanraking kan verleiden. Kunst beperkt zich echter vaak tot unica voor een beperkt publiek.

W-2 Bibliotheek Deventer - de heren J. van Rooijen (Joost), R. Roelofs (Roald), H. de Jong (Harmen) en G. Kwant (Gerto)

Saxion Hogeschool Enschede; faculteit en afstudeerrichting Bouwkunde

Een studie naar en uitwerking van een moderne bibliotheek, die volledig opgenomen moest worden in de historische omgeving van Deventer zonder (te) nadrukkelijk aanwezig te zijn. De voorstudies hebben geleid tot een waarschijnlijk verrassend ontwerp als inpassing in de oude binnenstad. De technische uitwerking van deze inzending kon door de jury niet beoordeeld worden door het aanleveren van ontoegankelijke informatie.

W-3 Het bureau - de heer M.J. Bloetjes (Mark)

HMC mbo vakschool Amsterdam, studierichting Meubelmaker; afstudeerrichting Ambachtelijk Meubelmaken

Dit meubelstuk in Retro-stijl lijkt een verzamelstuk uit de jaren vijftig. Uniek zijn echter het zwevende bureaublad door gebruikmaking van magnetische velden en het hierin tevens verwerkte doorschijnende lichtspel van ledlampen die het geheel tot een modern meubelstuk maken. Mark heeft daarbij durf en doorzettingsvermogen en vele houtbewerkingstechnieken en vaardigheden ingezet om zijn doel te bereiken.

W-4 De Prullenbak - de heer M.C. Büsse (Maurits)

HMC mbo vakschool Amsterdam; studierichting Meubelmaken; afstudeerrichting Ambachtelijk Meubelmaken

Deze in elkaar gekreukelde aluminium prullenbak is een wolf in schaapskleren: het is namelijk voor 99% vervaardigd uit hout. Het toegepaste Multiplex, buigtriplex en MDF komen echter geheel niet tot hun recht en zelfs als dusdanig onherkenbaar.

W-5 The Hexagon - mevrouw B.J.J. Jacobs (Bianca)

Hogeschool Zuyd Heerlen; faculteit Bouw; studierichting Bouwkunde; differentiatie en afstudeerrichting Constructie

Uitgangspunt is het ontwerp van een tijdelijk informatiepunt annex bouwkeet ter ondersteuning van de bouw van 4 permanente duurzame gebouwen op bedrijventerrein Avantis te Heerlen. De uitgangspunten voor het ontwerp sluiten aan bij de eisen aan toekomstige bouwopgave in Nederland; namelijk energiezuinig en duurzaam bouwen. Het ontwerp en mogelijke uitvoering is volledig in een houtproduct gedacht, zo is van dit tijdelijk verblijf ook de fundering uitgevoerd in hout. Het ontwerp is echter zeer eenvoudig en volgens de jury onvoldragen.

W-6 Het duurzame verpleeghuis - de heer R. Willemsen (Roy)

Hogeschool Arnhem en Nijmegen; faculteit Built Environment; studierichting Bouwkunde; afstudeerrichting Bouwtechniek & Constructie

Roy Willemse en Danny Wisselo verdiepen zich in duurzaam bouwen, een onderwerp dat weinig aandacht kreeg in hun opleiding terwijl dit volgens hen de toekomst is. Het verzorgingstehuis is gerealiseerd in hout en stro. De draagconstructie, maar ook de vloeren en stabiliteitswanden, zijn vervaardigd in een stramien waarbinnen geperste prefab stro-elementen als gevelvulling worden aangebracht. Door het toegepaste Kerto en LenoTec kon slank worden gedetailleerd. Er is door Roy en Danny nagedacht over detaillering en constructie, maar het ontbreekt de inzending aan verdere motivatie voor de keuzes die zijn gemaakt.

W-7 Vakantiewoning Rotterdam - de heer T. Middelkoop (Torsten)

TU Delft; faculteit Bouwkunde; studierichting Bachelor; afstudeerrichting Architectuur

In het ontwerp van deze fictieve vakantiewoning is de bootconstructie gekozen als leidmotief. Dit resulteerde als vanzelf tot een gebogen spantconstructie. Ondanks de zorg die Torsten besteedt aan ontwerp en constructie verdienen zaken als efficiënt materiaal- en ruimtegebruik, productkeuze per toepassing, detaillering en bouwfysica de komende jaren de nodige aandacht. De jury was desalniettemin tevreden over deze eerstejaarsinzending.

W-8 Verend hout - mevrouw C.J. Laro (Carolien)

HMC mbo vakschool Amsterdam; studierichting Kaderfunctionaris Meubel niveau 4; afstudeerrichting Meubelontwerp

In 'Verend hout' heeft Carolien de verende eigenschappen van hout op een wel heel bijzondere en inspirerende wijze tot leven gebracht. Door te experimenteren met het uitzagen en inzagen van gelamineerde essenhouten delen werd het taaie hout flexibel. Hierdoor kan een plat vlak niet alleen worden uitgetrokken tot een vorm als een feestslinger. Dit heeft uiteindelijk zijn toepassing gevonden in een uiterst modern, decoratief verend stoelkussen. De jury was meteen gefascineerd door de esthetische aantrekkingskracht, enthousiast over de veerkracht van 'Verend hout'. "Dit laat zien wat hout echt kan". De jury is ervan overtuigd dat deze techniek wellicht voor vele andere toepassingen geschikt te maken is; een uitdaging om hier verder aan te werken.

W-9 15 degrees - mevrouw C.J. Laro (Carolien)

HMC mbo vakschool Amsterdam; studierichting Kaderfunctionaris Meubel niveau 4; afstudeerrichting Meubelontwerp

De stoel, 15 degrees, is ontstaan vanuit een onderzoek een degelijke, lichtgewicht en seriematig te produceren stoel van hout te ontwikkelen. Materiaal efficiëntie stond eveneens centraal. Het uiteindelijke ontwerp is snel monteren en produceren. De schijnbaar ingewikkelde vlechting van machinaal reproduceerbare onderdelen geven de stoel een uniek karakter: een verrassend ontwerp.

W-10 Badkast - mevrouw A. van der Lei (Anna-Marie)

Design Academy Eindhoven; studierichting Design; afstudeerrichting Well Being

Anne-Marie ontleende haar inspiratie aan de Finse sauna uit haar jeugd en vertaalde dit naar een bad-in-een-kast. Deze inzending is een variatie op de o-furu, de traditionele Japanse houten badkuip. De jury kan zich echter niet aan de indruk onttrekken dat Badkast een minimalistische weerspiegeling is van 'Droom van een kast', het winnende ontwerp van de WoodChallenge 2007 en twijfelt sterk aan functionaliteit en praktische inzetbaarheid.

W-11 Hoog Hout - de heer J. Loeffen (Johan)

TU Delft; faculteit Bouwkunde; studierichting Architectuur; afstudeerrichting Interieur

Het ontwerp van 'Hoog Hout' is een niet alledaagse vertaling van het concept uitkijktoren met een constructief uitdagende vorm die iets doet met de beleving van de bezoekers. Vorm, structuur en materiaal, zijn goed vervlochten in het ontwerp en er is door deze student architectuur goed nagedacht over detaillering en materiaalkeuze. Het is verder consequent uitgewerkt. Constructief technisch moet er volgens de jury nog aan worden gerekend. Wellicht dat Hoog Hout met wat aanpassingen te realiseren is.

W-12 Globe Chair - de heer T. van der Stel (Thijs)

HMC mbo vakschool Amsterdam; studierichting Ambachtelijk meubelmaken; afstudeerrichting Ambachtelijk meubelmaken

'Globe Chair' is niet alleen een knap staaltje vakmanschap, de vormgeving is bijzonder en aansprekend. De radius die met de gelamineerde elementen wordt gehaald spreekt tot de verbeelding. Meer uitdagend zou het echter zijn geweest ook de beweging om een centrale verticale as te introduceren als bij een echte globe. Een Eye Catcher is het wel.

W-13 Natuurbelevinghostel Munnikenland - de heer T.R.P. van der Grinten (Tim) en mevrouw L. Verhoeven (Linda)

Avans Hogeschool; faculteit ABI; studierichting Bouwkunde; afstudeerrichting Architectuur

Tim en Linda. Dit is waar de juryleden het voor doen. Wat een prachtige en doordachte uitwerking van de ontwerpopgave. Hoe subtiel is de vertaling. Hoe wonderschoon het ontwerp. De prachtige en vloeiende inpassing in het landschap. Hout is jullie bewuste keuze in haar relatie tot de natuur, maar ook tot de mens, de gebruiker. De keuze voor hout zorgt dat het ontwerp onderdeel wordt van de natuur zonder daar ondergeschikt aan te worden. Het project raakt het cyclische karakter van hout: geproduceerd door het bos, onttrokken aan het bos en weerspiegelt uiteindelijk via jullie ontwerp weer een bos. Een bos met al haar diversiteit en gelaagdheid. De verschillende houttoepassingen en verschijningsvormen complementeren het ontwerp. Ook de technische eigenschappen zijn uitgenut, zoals sterkte, gewicht, isolerend vermogen, brandeigenschappen en akoestische eigenschappen. Hoofdzakelijk uitgevoerd in een nieuw houtproduct: massief houten panelen. Ook aan de technische uitwerking is uiterste zorg besteed. De maquette is wonderschoon en maakt enthousiast.

Crisis of niet: projectontwikkelaars aller lage landen meldt u. Dit project in hout móét gerealiseerd worden. En wel zo snel mogelijk!

W-14 Een houten hoed voor het ijs van Geleen - M.H. Monné (Martijn)

TU Eindhoven; faculteit Bouwkunde; studierichting Bouwkunde; afstudeerrichting Structural Design

Martijn is er in geslaagd om een aansprekend, ingetogen ontwerp neer te zetten voor de overkapping van een bestaande ijs- en wielerveding. Het resultaat van deze ontwerpopdracht aan de TU Eindhoven is een geheel van gebogen houten spanten, rustend op stalen bomen en vakwerken. Uitvoering hiervan, zo leert deze inzending is goed mogelijk. Grote houtconstructies verdienen daarom meer aandacht.

W-15 Staal-hout verbinding met DVW en geëxpandeerde buis - M.H. Monné (Martijn)

TU Eindhoven; faculteit Bouwkunde; studierichting Bouwkunde; afstudeerrichting Structural Design

Martijn heeft zowel theoretisch als praktisch onderzoek gedaan naar de eigenschappen van een nieuwe versie van de staal-hout kokerverbinding. Er is gekeken of een toevoeging van Density Veneer Wood (DVW) de kennis over de prestaties van de toegepaste buisverbinding aanvult. Een goede opzet, degelijke uitvoering en analyse hebben geholpen een beter inzicht te krijgen in de praktische toepassing van meer staal-hout-buisverbinding, maar de verbinding op zich was reeds bekend.

W-16 Populieren, een onderzoek naar de constructieve eigenschappen en mogelijkheden voor de bouw - mevrouw S.G.C. Mulders (Sigrid)

TU Eindhoven; faculteit Bouwkunde; studierichting Constructief ontwerpen; afstudeerrichting Hout

Goed onderzoek door een gemotiveerde en door hout gedreven studente, die haar passie voor dit uitzonderlijke materiaal verkiest tot haar afstudeerrichting. Met dit onderzoek gaat zij de klomp voorbij. Dit onderzoek heeft voor één populierensoort meer duidelijkheid gebracht in de technische gebruiksmogelijkheden. Sterke punt van het onderzoek is volgens de jury dat er nu een eiklijn voor de Mobile Timber Grader (MTG) beschikbaar is en daarmee rekenwaarden bekend. Praktische toepasbaarheid van de resultaten zal echter beperkt blijven door de verwachte lage beschikbaarheid van het hout.

W-17 's Gaaf - de heer B. Hendriks (Bram)

ArteZ Hogeschool voor de kunsten Arnhem, studie- en afstudeerrichting Docentenopleiding beeldende kunst en vormgeving

Op het eerste gezicht maakt Bram een ordinaire picknicktafel. Betere observatie leert echter dat deze student zich heeft laten leiden door de natuurlijke aanhechting van takken aan de boomstam op een heel esthetische wijze te gebruiken. Verder nut hij de van nature sterke verbinding tussen beide uit in zowel vormgeving als constructie. Bram gaat nog verder door het voor de houtindustrie onaantrekkelijke tophout tot tafelblad te transformeren. Een nieuwe vertaling van een oud concept.

W-18 SlimRenoveren - de heer S.J.H. Vos (Sean) en mevrouw D. de Bruijn (Doris)

TU Eindhoven; faculteit Bouwkunde; studierichting Bouwtechnisch Ontwerpen; afstudeerrichting Productontwikkeling

Sluit naadloos aan bij de directe behoefte in de markt. Liefst 1,3 miljoen naoorlogse rijtjeswoningen voldoen niet aan huidige en toekomstige eisen voor energiegebruik. Omdat uitsluitend woningsisolatie niet kostendekkend is te maken is er in aansluiting hierop door Sean en Doris goed nagedacht over schilrenovatie in combinatie met woningverbetering c.q. uitbreiding als oplossing. Het concept spreekt de jury erg aan en is volgens haar na essentiële aanpassingen in plattegrond, detaillering en aansluitingen mogelijk snel praktisch inzetbaar te maken voor het beoogde doel. Zeker wanneer samen met bouwpartners een goed logistieke aanpak wordt uitgerold. Wordt SlimRenoveren de standaard voor slim renoveren?

W-19 Stoel in de stad - mevrouw M.C. Dekker (Marjolein)

TU Delft; faculteit Bouwkunde; studierichting Architectuur; afstudeerrichting Public Buildings - Border Conditions

Privéstoelen in de publieke ruimte groeien uit tot een imponerende ontmoetingsplek is het motto van Marjolein. Haar ontwerp is uitdagend en innovatief, maar beweegt zich volgens de jury op esthetisch vlak tussen uitersten: van uiterst gedurfd en van bijzondere schoonheid tot protserig en alle maat ontberend. Het zet aan tot discussie. Marjolein heeft de aantrekkingskracht van mensen tot hout echter, zeker als zitplaats in de publieke ruimte, goed ingeschat en uitstekend vertaald. Wanneer dit ontwerp in kunstminnend NY zou worden gehonoreerd is de positie van hout als bouw materiaal, maar ook als modern vormgevingsmateriaal een feit. Er is nagedacht over de mogelijkheden van een draagstructuurvrije constructie, al zijn volgens de jury de mogelijkheden om dit geheel prefab te produceren wellicht erg complex. Marjolein heeft met veel passie gewerkt met hout en aan hout; met een beeldschone en dynamische maquette als resultaat. Inspirerend is ook de wijze waarop zij de bezoeker door middel van een animatie meeneemt in het ontwerp

zelf. Er wordt echter sterk getwijfeld over de mogelijkheid van realisatie, als gevolg van halsbrekende rekenkundige, bouwkundige en logistieke problemen. Desalniettemin een schitterend en respectabel ontwerp.

W-20 Dragend lichtgewicht wandpaneel bestaande uit hout en EPS - mevrouw W.C.A.M. Seijkens (Wendy)

TU Eindhoven; faculteit Bouwkunde; studie- en afstudeerrichting Constructief Ontwerpen

Het ontwerp van dit lichtgewicht wandpaneel, is door studente Wendy Seijkens ontwikkeld aan de TU Eindhoven. Het product, bestaande uit I-vormige stijlen bestaande uit hout, hardboard en EPS kreeg voor de onconventionele aanpak, bijzondere toepassing van hout en flexibele inzet van hout reeds de aanmoedigingsprijs van de Houtinnovatieprijs 2008. Desondanks vindt de jury na discussie de bijdrage van dit wandpaneel aan het imago van hout te laag voor een hoge beoordeling. Naar verwachting zal met name de marktadoptie een hindernis vormen.

W-21 Verbetering in de buigsterkte van WPC-decking - de heer C.H.J. Lankveld (Chiel)

Georg-August Universität Göttingen, Faculteit en studierichting Holz Biologie und Holztechnologie

Wood Plastic Composites willen de sterke eigenschappen van twee producten met elkaar combineren en weten een kleine markt in Nederland te interesseren. Deze inzending beoogt de buigsterkte van WPC's in het algemeen te verbeteren. De jury heeft twijfels over het gehalte aan eigen onderzoek bij deze inzending.

DE WINNAARS

De jury was unaniem van mening dat twee van de genomineerde inzendingen met kop en schouders boven alle andere inzendingen uitstaken. Allereerst door de getoonde durf en visie, door de verfijning, het tot uitdrukking brengen van de eigenschappen van en wat in hout kan worden gerealiseerd. Daarnaast werd hiervan de bijdrage aan de promotie en inzet van hout en houttoepassingen als significant betiteld. Omdat beide inzendingen onderling niet vergelijkbaar zijn en ook nog afkomstig zijn van verschillende opleidingsniveaus is door de jury besloten om deze inzendingen beide met een **eerste prijs** te belonen:

Verend hout - mevrouw C.J. Laro (Carolien)

HMC mbo vakschool Amsterdam; studierichting Kaderfunctionaris Meubel niveau 4; afstudeerrichting Meubelontwerp

Natuurbelevinghostel Munnikenland - de heer T.R.P. van der Grinten (Tim) en mevrouw L. Verhoeven (Linda)

Avans Hogeschool; faculteit ABI; studierichting Bouwkunde; afstudeerrichting Architectuur

Over de resterende twee genomineerden is de jury tevens lovend, maar zijn minder gedurfd en minder goed uitgewerkt. Toch leveren beide projecten ieder met zijn eigen kwaliteiten wel degelijk een bijdrage aan een beter imago van hout en de ruimere toepassing ervan. De durf en visie (Challenge-gehalte) die ten toon is gespreid, de passie waarmee aan de inzending is gewerkt, en de ondersteuning die de inzenders verdienen om hun kwaliteiten in de toekomst te ontwikkelen en hierbij met hout als uitgangspunt verdient een onderscheiding. De jury heeft echter geoordeeld dat de verschillen tussen de hoofdprijswinnaars en de resterende inzendingen te groot waren om een 2^e of 3^e prijs toe te kennen.

De jury heeft derhalve besloten onderstaande inzending te belonen met een:

AANMOEDIGINGSPRIJS

Stoel in de stad - mevrouw M.C. Dekker (Marjolein)

TU Delft; faculteit Bouwkunde; studierichting Architectuur; afstudeerrichting Public Buildings - Border Conditions

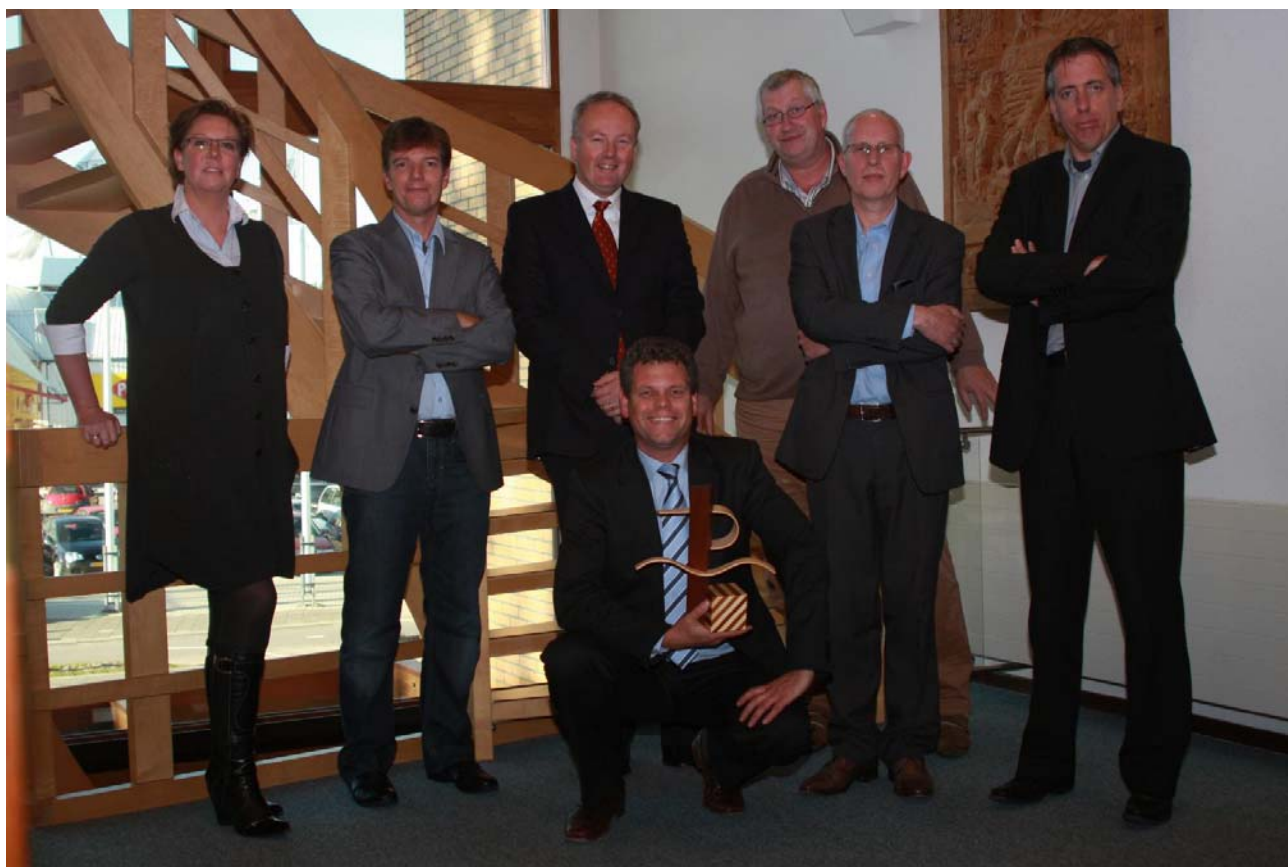
SlimRenoveren - de heer S.J.H. Vos (Sean) en mevrouw D. de Bruijn (Doris)

TU Eindhoven; faculteit Bouwkunde; studierichting Bouwtechnisch Ontwerpen; afstudeerrichting Productontwikkeling

TEN SLOTTE

De inzendingen voor WoodChallenge 2009 waren zeer divers en bezitten elk, gestuurd door de aandachtspunten van de verschillende opleidingen, specifieke kwaliteiten. De jury heeft hier bij haar beoordeling rekening mee gehouden. Zij is blij dat dit jaar de hogescholen zich een plaats hebben verworven tussen universiteiten, hmc mbo vakscholen en academies. Zij hoopt dat de onderwijsinstellingen haar studenten actief blijven aanmoedigen mee te dingen naar deze unieke studentenprijsvraag. Helaas heeft de jury echter ook moeten constateren dat de inzenders zich bij het uitwerken van hun projecten steeds meer lijken te concentreren op visuele aspecten en vormgeving, waardoor de aandacht voor een goede technisch inhoudelijke onderbouwing ondergesneeuwd dreigt te raken. Zij hoopt dan ook van harte dat er binnen de opleidingen meer ruimte gecreëerd kan worden om deze vaardigheden verder te ontwikkelen. De jury roept daarom studenten en docenten de uitdaging aan te gaan en in de komende editie de jury op alle fronten in positieve zin te verbazen: nog meer dan in 2009. De juryleden kijken dan ook uit naar evenaring van kwaliteit en aantal inzendingen ten gunste van de opleidingen, de loopbaan van de studenten zelf en niet te vergeten ten gunste van het veelzijdige en duurzame materiaal dat het uitgangspunt is voor deze prijsvraag: hout.

DE WOODCHALLENGE 2009-JURY BESTOND UIT:

V.l.n.r.: ir. Els Zijlstra (architect en directeur Materia Naarden), prof.ir. René van Zuuk, (directeur René van Zuuk Architecten bv Almere en hoogleraar Architectonisch Ontwerpen TU Eindhoven), Arnold Koomen (juryvoorzitter en directeur Koninklijke Jongeneel BV Utrecht, namens initiatiefnemer Koninklijke VVNH), Jan D. de Jong (TNO Bouw en Ondergrond Delft), Hans de Groot (redacteur Het Houtblad Rotterdam), dr.ing. Peter J. Fraanje (senior beleidsmedewerker Innovatie, Bouwend Nederland Zoetermeer) en beneden voor: ir. Eric D. de Munck (secretaris en projectleider Centrum Hout Almere).

Almere, 23 oktober 2009

Noot: alle inzendingen zijn te bekijken op: www.woodchallenge.nl